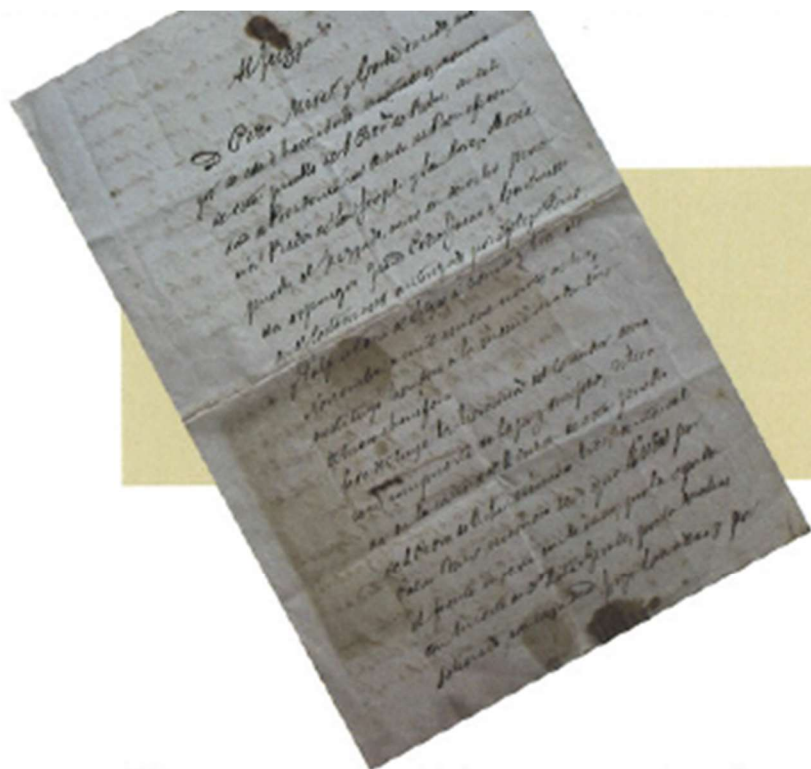

EL REDÓS

125 anys de
portes obertes

Un llegat per a temps de crisi

Diu un proverbi africà que, per pujar una criatura, cal una tribu sencera. S'hi podria afegir que, per tenir cura de la gent gran, per acompanyar els nostres pares, avis, familiars i amics en la darrera etapa de la vida, també cal un poble sencer. De vegades, indirectament, més d'un poble, atès que l'Àfrica connecta amb Amèrica mitjançant un fil d'horror i explotació; i Amèrica, amb casa nostra, a través dels ribetans que s'hi van guanyar la vida amb més o menys fortuna i que, si van tenir prou sort, van tornar al poble convertits en flamants americans. No defugirem aquesta crua realitat, però tampoc en parlarem aquí amb profunditat.

Aquesta és la història del Redós de Sant Josep i Sant Pere. Un edifici emblemàtic aixecat, ampliat, gestionat i dinamitzat gràcies a les contribucions de nombroses persones ribetanes i nouvingudes, unes d'il·lustres i d'altres, potser, més humils i anònimes, però sempre essencials, totes i cadascuna. Un indret de refugi, ja ho diu la primera part del seu nom, per a persones que necessiten més cures de les que poden rebre a casa.

La segona part del nom d'aquesta arreladíssima institució ens transporta al principi de la nostra història: el llegat de dos germans, en Josep i en Pere Jacas i Planas. Al 1899, es va formalitzar el testament que commemorem avui, 125 anys després. Entre tots dos, llegaven un total de 125.000 pessetes, que avui equivaldrien a més de 580.000 € en termes de poder adquisitiu. En aquells temps, amb una pesseta es podien comprar cinc litres de llet. En termes de prestigi social, però, aquesta quantitat podria equivaldre avui dia a la d'una persona amb un patrimoni de més de 6 milions d'euros. Parlem, doncs, de dos germans benestants, que s'havien enriquit a Cuba i que, amb aquest patrimoni, molt respectable per l'època, van decidir "fundar una institució destinada a atendre i guarir malalts, acollir els més necessitats que per la seva edat o malaltia no poguessin guanyar-se el jornal, i donar ensenyança elemental i religiosa als nens i joves que s'hi recollissin".

Poden semblar moltes tasques alhora, però és que les necessitats del moment eren greus. A més de guanyar-se el Cel, els Jacas volien, amb aquest gest, ajudar un poble

empobrit per la plaga de la fil·loxera, que, amb la derrota espanyola a Cuba i Puerto Rico tot just un any abans, havia perdut també un mercat per exportar el vi local i l'opció de recuperar-se creuant l'Atlàntic, com havia fet la generació anterior. De fet, la pèrdua de les colònies va esperonar, justament, la tornada de molts comerciants i rendistes exitosos, que aviat van competir entre ells per embellir i sanejar els seus pobles d'origen.

Ribes no va trigar gaire a posar fil a l'agulla. Al seu dietari, Josep Bertran i Miret, farmacèutic, cronista i descendent d'americans ell també, va deixar constància d'una reunió celebrada el 3 de setembre per redactar el reglament de la nova fundació. A banda d'ell mateix, en formaren part, d'aquest primer patronat, Pere Cuadras i Feixes, Josep Milà i Giralt, Pere Miret i Cerdà (aleshores alcalde), Cristòfor Montaner i Bruna, Josep Puig i Miret, Josep Puig i Miró i Josep Roig i Marcer. Alguns d'aquests cognoms s'anirien repetint a patronats posteriors.

Aquests prohoms es van dividir en dues comissions, l'una destinada a alleujar la

pobresa al municipi a través de donacions a l'associació Amigos de la Caridad; l'altra, més tècnica, va rebre com a encàrrec triar l'arquitecte i seleccionar els terrenys del que seria el nou hospital, que havia de substituir un petit edifici assistencial, ubicat on ara hi ha la Casa de la Vila, que havia quedat obsolet. Finalment, es va contractar el vilanoví Josep Font i Gumà, que ja havia edificat, per al seu germà, la casa que avui es coneix com a Can Miret de les Torres.

Pel que fa al terreny, va generar un xic més de discòrdia. El Redós es podria haver construït a prop de la carretera de Sitges, al desaparegut carrer de la Marina o a la zona de la Casota, al costat del carrer de la Barceloneta, però finalment es va arribar a l'acord d'edificar a la vinya d'en Camaròs, a l'anomenat Pla de les Planes, un terreny cedit per la família Puig Miret en condicions prou avantatjoses per a la futura institució. Una antiga vinya, potser destruïda per la fil·loxera. Quin lloc podia ser més adient per encetar de nou i per arrelar-hi un centre fundat per donar esperança als qui l'havien perdut?

Modernisme i modernitat

N'hi ha prou amb un cop d'ull a l'edifici original del Redós per esbrinar que Josep Font i Gumà va ser deixeble (i amic) del també arquitecte Lluís Domènech i Montaner. L'artífex del Palau de la Música compartia amb ell la fascinació per la ceràmica tradicional catalana i la passió per l'excursionisme. Sovint empenien junts excursions arqueològiques, a les quals hi convidaven també Antoni Maria Gallissà i Soqué, el més jove de tots tres. La primera pedra de l'hospital de Sant Pau es va posar l'any 1902. El Redós s'hi va avançar, l'any 1901. Font i Gumà ja tenia, però, un model del seu mestre per inspirar-s'hi: l'Institut Pere Mata, de Reus.

Com un hospital de Sant Pau *avant la lettre* i en miniatura, el Redós fa seus els principis essencials de l'arquitectura sanitària que aleshores propugnava l'anomenat moviment higienista, i que Domènech i Montaner, mestre de Font i Gumà, va aplicar amb determinació: il·luminositat, ventilació i contacte amb la natura. Els espais ben il·luminats i ventilats quedaven garantits pels grans finestralers i el claustre, inicialment obert, que contrastaven enormement amb

els finestrons de l'antic hospital, propis de l'arquitectura rural tradicional, on prevalia l'aïllament tèrmic. La medicina de tombants de segle havia descobert la importància de ventilar per minvar el risc de contagi, un precepte que va revifar amb força a la darrera pandèmia. La llum, a més de garantir unes bones reserves de vitamina D, alleuja l'esperit i ajuda els malalts a mantenir un bon estat d'ànim. Però potser el concepte més revolucionari va ser el de portar la ciutat-jardí a dins dels murs dels hospitals. Jardins on els convalescents podrien passejar per recuperar les forces i l'alegria, i on es podrien conrear, fins i tot, aliments i herbes medicinals. Nombrosos estudis confirmen que l'exercici físic i el contacte amb la natura tenen beneficis demostrables sobre la nostra salut física i mental. Els metges del segle XIX ja ho sospitaven i, per això, els arquitectes modernistes van concebre hospitals verds, amb arbres, flors i ocells.

No només això. Els modernistes consideraven, també, que la bellesa podia ser terapèutica. És per això que, a més de funcionals, els seus hospitals havien de ser bonics. Si un no es trobava prou bé per

sortir al jardí, o si, encara pitjor, patia una malaltia incurable, almenys havia de tenir el consol de passejar la vista per un espai agradable. Visitar el Redós, per dins i per fora, continua sent una delícia. La combinació de maó i pedra autòctona el fa càlid; els relleus heràldics, amb flors i animals tallats, i les finestres neogòtiques, amb els seus lòbuls medievalitzants, conviden a la fantasia; les escales interiors semblen sortides de les Mil i Una nits. Més que un asil per a malalts pobres, allò que el primer patronat va aixecar, amb els diners dels germans Jacas i altres aportacions, va ser un petit palau per a malalts pobres.

La primera pedra es va col·locar el 30 de juny de 1901, com a part dels actes de la Festa Major de Sant Pere. L'expectació era immensa. L'arxiu municipal conserva còpies digitalitzades de diverses invitacions formals, escrites i signades a mà. Al seu diari personal, l'alcalde, Pere Miret i Cerdà, hi va consignar, a més de la presència de les autoritats locals i del poble "en massa", **"gran munió de forasters, veient-se a tot arreu infinitat de carruatges que els havien transportat"**. Les veritables obres, molt més

prosaiques, van començar per l'excavació de tres pous, a càrrec de paletes i contractistes amb cognoms encara ben ribetans: Francisco Font i Vivó, Ignasi Miró i Juan Roig i Reventós són alguns dels noms que ens han arribat, juntament amb els de Juan Miró, que va supervisar l'obra del cos central, Pablo Soler i Juan Vidal, que es van encarregar de l'ala dreta de l'edifici. Un cop beneït pel cardenal bisbe de Barcelona i, uns dies més tard, pel bisbe auxiliar, l'hospital va entrar en funcionament a l'estiu de 1905.

Hem parlat de benestar físic i psicològic, però fa cent-vint-i-cinc anys gairebé tothom considerava que les persones, especialment si eren malaltes, pobres o desvalgudes, necessitaven també consol espiritual. No en va, els germans Jacas van encomanar la fundació als seus respectius sants patrons, Josep i Pere. Potser per aquesta raó, Font i Gumà va dedicar una atenció especial a la capella, que es va afegir a l'edifici al 1910. L'artesonat del sostre, amb dibuixos geomètrics blaus, vermells, blancs i daurats, és una meravella, com ho són, també, el petit rosetó i els vitralls neogòtics.

Germanes darderes: cures en cos i ànima

El hospitals necessiten molt més que un sostre, parets i finestres, per molt macos i ben dissenyats que siguin. Calen persones que els gestionin i que tinguin cura dels malalts. El patronat de la fundació va arribar a un acord amb les Germanes Franciscanes Missioneres de la Nativitat de Nostra Senyora. Per als amics, Germanes Darderes, un nom força més fàcil de recordar.

D'on ve, l'apel·latiu de Darderes? Molt senzill: del doctor Francesc Darder, un cirurgià que va exercir a l'antic hospital de la Sant Creu (a l'actual carrer Hospital de Barcelona) entre finals del segle XVII i principis del XVIII. Era membre de la Congregació de Cavallers de la Nativitat de Nostra Senyora.

Per millorar l'atenció a les malaltes del seu hospital, Darder va proposar a la seva neboda que reunís un grup de voluntàries, a les quals va formar segons els criteris sanitaris de l'època. A la mort del doctor, aquestes senyores van continuar amb les tasques d'atenció a les malaltes durant diverses generacions. Al 1883, però, la vilanovina Isabel Ventosa va transformar aquesta comunitat seglar en una de religiosa, que va adoptar la regla de San

Francesc. Ella mateixa n'esdevindria la primera mare superiora. Els inicis de les Darderes al Redós no van ser gens fàcils. L'herència dels germans Jacas aviat es va esvaïr, invertida a les obres. Per aixecar la capella es va fer una col·lecta entre les famílies ribetanes. A aquestes despeses calia sumar-hi el mobiliari, els subministraments mèdics i, més endavant, la instal·lació elèctrica. Algunes de les reformes més necessàries les va pagar el doctor Pau Puig i Montaner, a canvi d'una habitació per al seu fill malalt.

L'any 1930, l'hospital va fer un salt en la seva professionalització, amb la incorporació del doctor Cristòfol Cuadras i Giralt com a director mèdic. A més de passar consulta, el doctor Cuadras va fundar una petita escola d'infermeria oberta a les joves del poble, que eixamplaren, així, els seus horitzons professionals, més enllà de la vinya, l'hort i el tros.

Les instal·lacions, no obstant, eren petites i els ingressos, precaris. Les germanes darderes conreaven un hort i criaven gallines i altres animals per mantenir-se. Als pocs llits de l'hospital es prioritzava l'ingrés dels in-

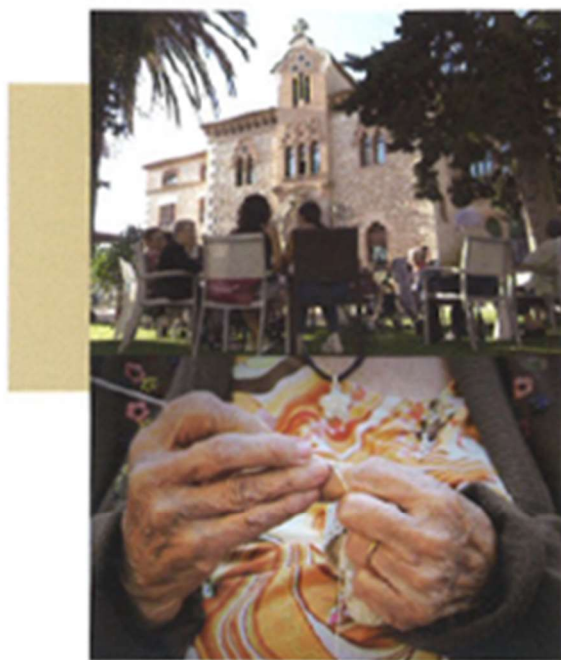

fecciosos, però les monges vetllaven també malalts a domicili. Amb la seva generosa dedicació, es van guanyar l'estima de tot el poble, sense distincions, fins al punt que, durant la guerra civil, un acord tàcit de respecte les va protegir. Les germanes explicarien més endavant que, durant el conflicte, voluntaris d'ambdós bàndols les acompanyaven de nit a les cases on calia tenir cura d'una persona malalta o ferida.

No va tenir tanta sort amb l'onada anticlerical l'altar barroc de Sant Miquel, que presidia la capella del Redós, procedent de l'església Vella. Sant Miquel es va cremar, però fou substituït més endavant per Sant Isidre, també cedit des de l'església Vella. Amb la postguerra, la precarietat es va tornar misèria. Per mantenir obert el Redós es va recórrer a tómbols, donacions populars, subvencions i, fins i tot, patrocinis de llits. L'any 1955, per exemple, la vídua Amanda Sagristà, de Can Coll, va fer una generosa donació per constituir el llit "Marcer-Sagristà", que havia de garantir-li, segons el contracte, "sufragios sobre todo para después de su muerte". Finançar la plaça d'un malalt en aquesta vida li assegurava, o això

esperava, una bona plaça per ella mateixa a l'altra. Una altra font de finançament va ser el turisme sanitari. A mitjan dels anys cinquanta, l'hospital va començar a allotjar estiuejants desitjosos de passar unes setmanes tranquil·les al camp, a prop de Sitges i dels saludables aires del mar. D'aquesta manera, es recollien diners per mantenir la tasca assistencial de les darderes als mesos d'hivern, força més durs des del punt de vista epidemiològic.

Les obres del cos de ponent, iniciades amb el donatiu del doctor Pau Roig i Montaner, es van interrompre amb la guerra civil i no es van poder reprendre fins al 1946. El nou arquitecte, Josep Brugal i Fortuny, no va comptar amb mitjans per executar amb fidelitat el projecte de Font i Gumà. La urgència es va imposar a l'estètica. És per això que aquestes façanes estan recobertes amb pedra artificial i les finestres, convencionalment rectangulars, no són tan enlluernadores com els arcs escarsers, de mig punt i lobulats del cos de llevant, el més antic. Als anys seixanta es va tancar el claustre. Dues dècades després, s'hi va instal·lar l'ascensor i la calefacció.

Cap al segle XXI

cipi, només acullen dones a la residència. S'hi senten més còmodes. Si se'ls pregunta per què no hi ha homes, però, fugen d'estudi: "perquè els homes no ho demanen, filla".

Diverses generacions ribetanes recorden encara haver anat a punxar-se al Redós, on les germanes darderes, durant dècades, vacunaven els infants o aplicaven les injeccions que es receptaven a l'ambulatori. A mesura que les professions relacionades amb la infermeria es van anar regularitzant, les monges també van posar-se al dia, formant-se, per exemple, a l'hospital del Mar de Barcelona.

La inauguració de l'hospital Sant Camil al 1974 marca, tanmateix, l'inici d'una nova era. Ribes ja té accés a atenció mèdica especialitzada sense sortir del municipi. En paral·lel, la societat va canviant. Les feines urbanes guanyen terreny a les de pagès, les dones s'incorporen al món laboral i la família rural tradicional, on convivia avis, fills, nets i, fins i tot, tiets i cosins, es va desintegrant en nuclis familiars més petits i autònoms. Com a conseqüència, les persones grans en situació de dependència ja no poden rebre a casa l'atenció contínua que necessiten. Les monges darderes supleixen aquesta mancança i s'especialitzen en la cura a la gent gran. Al prin-

El món que les envolta es transforma amb gran celeritat, però elles conserven en essència, amb petites modificacions, la manera de treballar de la seva fundadora, Isabel Ventosa. Cobren poc i gasten encara menys. Mantenen l'hort i la petita granja. Però les vocacions religioses minven. Cada cop són menys i es fan més grans. Arriba un punt que algunes de les germanes s'encarreguen del menjar i de la higiene d'internes que són més joves que elles mateixes. Urgeix augmentar el personal que ja les ajuda, però les quotes que cobren a les famílies són tan baixes que no s'ho poden permetre. L'única solució passa per concertar places públiques amb la Generalitat, però, per aconseguir-ho, cal complir una sèrie de requisits que es troben fora de l'abast econòmic i organitzatiu de les religioses, com ara contractar infermeres, gerocultores, educadors socials, servei de fisioteràpia, psicologia, teràpia ocupacional i serveis mèdics. És un cercle viciós.

Finalment, cap als volts del nou mil·lenni, la situació es torna insostenible. El patronat, presidit en aquell moment per Pere Cuadras,

decideix secularitzar la institució. El Redós s'acomia de les monges darderes celebrant una gran festa d'homenatge el 30 d'abril de 2005. S'han guanyat un bon descans. Un monòlit al jardí els agraeix que **"durant cent anys"** hagin **"vetllat dia i nit pel benestar de tots"**.

El patronat incorpora nous membres amb un tarannà més tècnic per encarar el nou gran repte: professionalitzar la institució, mantenint-ne els valors fundacionals i l'estreta connexió amb el poble que sempre n'ha constituït l'essència. A banda de modernitzar-ne la gestió, ampliar la plantilla i actualitzar els serveis assistencials per poder, finalment, signar el conveni amb la Generalitat, el Redós emprèn una nova aventura arquitectònica: construir un nou edifici que els permeti créixer de 29 a 113 places residencials. El centre de dia també augmenta la capacitat, per poder atendre fins a 55 persones.

El nou edifici, inaugurat al 2010 i comunicat amb l'edifici històric pel soterrani, va costar uns 6 milions d'euros. La Generalitat i la Fundació "La Caixa" en van aportar 1,2 milions i

l'Ajuntament de Sant Pere de Ribes, 300.000. La resta de la inversió es va sufragar amb un préstec que finalitzarà al 2026. L'any 2013 es va rehabilitar el conjunt històric.

Actualment, al Redós hi treballen més de noranta persones i s'hi ofereixen, a més dels serveis abans esmentats, els de nutricionista, perruquera, podòloga i odontòleg. La cuina és pròpia i cadascuna de les unitats disposa d'un menjador propi. A més dels serveis de residència assistida i centre de dia, també es lliuren àpats a domicili i s'ofereixen serveis d'atenció domiciliària, així com suport per a les activitats quotidianes, adreçat a aquelles persones grans que disposen d'autonomia però que necessiten ajuda i acompanyament amb les tasques de la llar, les visites mèdiques, els hàbits personals o d'altres. Periòdicament s'organitzen xerrades i grups de suport adreçats a les famílies cuidadores.

Totes aquestes millores han permès al centre obtenir l'acreditació EFQM.

Els estatuts del 1899 s'han anat actualitzant per adaptar-se a les successives normatives i a les exigències dels nous temps, però encara mantenen l'esperit original: donar servei preferent al municipi.

Sempre oberts al poble

Des que es va celebrar la cerimònia de col·locació de la primera pedra un 30 de juny de 1901, tot just a l'endemà de Sant Pere, el Redós i la Festa Major de Ribes han anat sempre de la mà.

Durant molts anys, la cercavila de Vigília de Sant Pau ha sortit des de la porta de l'avingu-

da Josep i Pere Jacas. I aquesta Festa Major, com sempre, la cercavila infantil farà una exhibició dels seus balls als jardins del centre.

Però la festa no acaba aquí. Si alguna cosa caracteritza el Redós són les seves portes, permanentment obertes. Residents, familiars, voluntaris i usuaris del centre de dia

n'entren i en surten amb una cadència constant. Un cop al mes se celebren els aniversaris, normalment amb música.

Hi ha disfresses per Carnaval, pessebre al Nadal, caramelles per Setmana Santa, concerts de música clàssica, cantades de corals, exposicions... fins i tot, algun lip dub.

"Jo he vingut aquí a relaxar-me i no hi ha manera, no paren de fer coses!", es queixava, fa poc, una resident, parlant animadament per telèfon des del jardí. Com diu la gerent, Montse Falguera, **"el Redós és de la gent de Sant Pere de Ribes"**. Els ribetans en formen part i el sostenen tant com els maons originals de l'edifici.

Tothom suma: les mil cares del Redós

Manel Milà

L'actual president de la Fundació Redós compagina la seva feina com a enginyer amb les reunions del patronat. "Cada any ens doblen el sou", fa broma. Ja se sap, zero multiplicat per dos... Confessa que el van enredar com a patró a principis de segle, perquè el projecte del nou edifici requeria un patronat amb coneixements tècnics i experiència en gestió de projectes, per tal de controlar que l'execució fos correcta, que s'acomplissin els requisits tècnics i assistencials i que els costos es mantinguessin ajustats a la previsió. Un cop enllestida l'ampliació, el van enredar encara més, primer com a vicepresident, al 2011 i després, des de 2018, com a president. No sembla, però, gens penedit. Els patrons del Redós s'hi impliquen perquè **"tots ens estimem el Redós i el poble"**. El patronat nomena el gerent, vetlla per la preservació de la missió i valors de la fundació, fa una supervisió econòmica general i respon davant la llei en cas necessari.

Milà parla amb orgull del que suposa, per un centre assistencial, estar gestionat per una entitat del tercer sector, sense ànim de lucre, que reinverteix els beneficis a la pròpia entitat. En destaca la bugaderia, el transport i la cuina pròpia amb nutricionista. Externalitzar aquests serveis, calcula,

sortiria més barat, però seria en detriment de la qualitat, que és la seva prioritat.

***"Sense l'alegria
del personal, res no
funcionaria"***

Reconeix, no obstant, que la pandèmia els va fer anar "dos anys enrere", diu. "La pandèmia va ser terrible, per a les famílies i per als residents". Recorda amb emoció l'ajuda que van rebre de l'entorn. **"Ens vam quedar sense infermeres, totes de baixa, i alguna infermera venia de Sant Camil després de fer el seu torn"**, traient forces d'on no n'hi havia per fer un cop de mà. "2023 ha estat un any de recuperació, sobretot del personal, que van fer un esforç molt intens. Algú va petar". Pel que fa als patrons, els va tocar fer mans i mànigues per aconseguir epis, guants, mascaretes i, fins i tot, un respirador. "No explicaré mai d'on vam treure els primers tests", afegeix, murri. Queda ben clar que al Redós són gent de recursos. Tot i així, el president confessa que ha calgut molt d'esforç per recuperar la vitalitat que caracteritza al centre. "La Montserrat (Falguera) i la Sílvia (Alonso) han fet una feina magnífica. Sense l'alegria del personal, res no funciona", conclou.

Montserrat Falguera

Mentre caminem pel passadís, la gerent del Redós saluda a uns i altres i comenta, un parell de cops, que li queda poc per jubilar-se. Ningú se la creu, o això sembla. Potser perquè, després de més de trenta anys vinculada a l'entitat, costa imaginar-se el Redós sense ella. N'ha vist de tots colors des que va deixar el seu despatx al departament d'Urbanisme de l'ajuntament per dedicar-se plenament a posar ordre a l'administració de les germanes darderes.

No va ser una tasca fàcil. La ingenuïtat de les monges els jugava males passades i els proveïdors, gens ingenus, també. Mentre en buscaven de nous, que cobressin preus raonables, va caldre fer la compra per a tots els residents al supermercat. La caixaera tremolava quan veia entrar la Montse, perquè sabia que es quedaria sense existències.

Fins als anys noranta no hi va haver ordinadors ni centraleta. **"En pocs anys vam passar del segle XIX al XXI"**, explica Falguera, que, tot i així, recorda les germanes amb tendresa: "Hi havia una bondat infinita". La comptabilitat històrica era un caos, no pas per mala intenció, sinó per desconeixement. Si una xifra no quadrava, la superiora somreia: "¡Dios nos ayuda, hija!". Si arribava un requeriment administratiu que no entenien, el guardaven,

primoroses, a una carpeta i el deixaven allà, acumulant pols, amb plena confiança en la intercessió divina.

Déu, si existeix, va decidir intervenir a través de la Montserrat, que, un cop van marxar les religioses, va reorganitzar la institució per conduir-la cap a una nova etapa de modernitat. Per descomptat, no ho va fer sola. Recorda amb un afecte profund l'Anna Fabian, directora tècnica assistencial que es va jubilar al 2021, i expressa plena confiança en el talent de l'actual, Sílvia Alonso.

Com el president, Manel Milà, la gerent considera que cal apostar per una xarxa assistencial basada en el tercer sector, formada per entitats sense interessos mercantils. L'acompanyament a l'envelliment, argumenta, se'n beneficia dels models no lucratius. Quan les empreses convencionals accedeixen al sector de les cures, tendeixen a retallar en costos i en recursos humans per augmentar el benefici i la qualitat del servei se'n resenteix.

De tots els anys viscuts al Redós, Falguera recorda els anys de la covid com "el període més fosc", no només per l'impacte sanitari, sinó també per l'impacte emocional i organitzatiu. "Els familiars han estat els grans maltractats d'aquesta pandèmia", lamenta, però afegeix: **"El Redós ha sobreviscut gràcies a l'amor de la gent"**.

Isabel Sicilia

Es va incorporar a la plantilla del Redós l'any 2000. M'explica amb concisió les seves tasques com a gerocultora al centre de dia: rebuda als usuaris, higiene, alimentació, administració de medicaments, comunicació amb les famílies, activitats psicomotrius i de memòria, dinamització social... Però de seguida començo a veure que la seva feina va molt més enllà i no hi cap, a dins d'aquestes paraules. **“De vegades, escoltar i observar et dona informació que no hi és a cap article ni a cap protocol”**. Potser per això, li va resultar especialment frustrants tant la rigidesa com els canvis constants de directrius que les gerocultores van patir durant la pandèmia. Com a nota positiva, la Isabel destaca “la satisfacció de connectar amb les persones des de la senzillesa: una carícia, una escolta...” Reflexiva, crítica i autocrítica, agraeix, sobretot, l'aprenentatge humà que proporciona la seva professió. **“A través d'ells he pogut arribar a mi mateixa”**.

***“A través d'ells
he pogut arribar a mi
mateixa”***

Emi Lara

L'Emi treballa al Redós des del 1986. Va començar a la cuina, abans d'especialitzar-se en tasques assistencials. De la seva feina, destaca la importància de “conservar l'autonomia de les persones, per poc que es pugui. Que caminin, ni que sigui dues passes; que comencin a menjar sols, encara que tu els acabis ajudant”.

***“Cal conservar l'autonomia
de les persones,
per poc que es pugui”***

El centre de dia, tot i implicar menys esforç físic, és exigent psicològicament, explica, per la constant implicació que demana. La recompensa, això sí, arriba en forma d'agraïment de la gent gran: **“Que et portin una flor al matí, o uns caramels, que et demanin un petó... i, sobretot, ajudar a la persona”**. El seu record més bonic va ser visitar el Redós, vestida de núvia, el dia que es va casar. Els residents li van fer un passadís per felicitar-la. Pensar en la covid, en canvi, encara la fa plorar. N'explica vivències molt doloroses. Parlant amb l'Emi i amb la Isabel me n'adono del deute que tenim, com a societat, amb les gerocultores.

Josep Maria Sans

En Josep Maria és el primer voluntari involuntari que he conegut mai. No en tenia cap intenció, de dedicar-se a això, quan va deixar La Premsa i es va jubilar, però una cosa va portar a l'altra... i, sense adonar-se'n, es va convertir en el que ell anomena un "voluntari freelance". Va començar visitant un amic afectat per l'ELA, acompanyant-lo a fer el cafè. Quan l'amic, que va optar per l'eutanàsia, es va acomiadar dels seus éssers estimats, en Josep Maria es va trobar tornant al Redós amb qualsevol excusa, des de muntar el pessebre fins a portar decoració de Festa Major. Aviat va descobrir que les habilitats adquirides durant dècades de treballar a l'hostaleria també són útils, al Redós. "Quan has establert un vincle de confiança, la gent t'explica coses fins i tot íntimes". El plus, quan es tracta de gent gran, és **"aquesta saviesa d'una vida viscuda"**. El seu proper projecte: muntar exposicions d'art al passadís. "M'hi he enganxat, al Redós".

***"M'hi he enganxat,
al Redós"***

Teresa Ferret i Teresa Alsina

És difícil decidir quina de les dues Tereses és la més eixerida, si la mare, gairebé centenària -qui ho diria!- o la filla. Totes dues em semblen dones fantàstiques, fortes, positives. La família de la Teresa Alsina ja és veterana, al Redós. Hi van portar la tieta Júlia quan encara hi havia les germanes darderes. Més endavant, el marit de la Teresa va contraure Alzheimer. Al centre de dia, ballava amb totes.

***"Jo estic encantada
de la vida"***

Quan li pregunto, mig en broma, si es posava gelosa, em diu: "I ara! Ell es distreia molt". El seu home va morir poc abans d'aconseguir una plaça com a resident, però la va poder aprofitar la seva mare, la Teresa Ferret, que ja estava acostumada a anar al centre de dia i es va adaptar ràpidament al canvi. "Jo estic encantada de la vida", m'assegura la mare. Té una habitació "gran i maca", juga a les cartes i al dòmino amb les amigues... "No tenim cap més residència al voltant com aquesta", remarca la filla. "Tenim molta sort".

Crèdits

Text: Ana Echeverría Arístegui
Disseny gràfic: Joan Rosquellas Gil

Fonts

Bibliografia
COLL, Gerard i MIRET, Carles:
100 anys del Redós. Una història en la història. Sant Pere de Ribes: Ajuntament de Sant Pere de Ribes i Comissió de Festes de Ribes, 2006.
MONTERO, Carles:
El Redós de Sant Josep i Sant Pere. Treball de final de grau. Barcelona: UPC, 2010.

Webgrafia
elredos.cat
measuringworth.com

Imatges

Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes.
Repositori fotogràfic de la Fundació Redós.

Agraïments

Sílvia Alonso
Teresa Alsina
Gerard Coll
Pere Cuadras
Montserrat Falguera
Teresa Ferret
Emi Lara
Manel Milà
Josep Maria Sans
Isabel Sicília
Laura Tomás
Assemblea dels Balls Populars de Ribes

Ajuntament
Sant Pere de Ribes

Diputació
Barcelona